

สวัสดิการเครือข่ายออมทรัพย์ตำบลเขาชนกัน อำเภอแม่वंก จังหวัดนครสวรรค์

ข้อมูลทั่วไป

ดินแดนท้องที่ตำบลเขาชนกันในอดีตมีสภาพเป็นป่าดงดิบภูเขา เทือกเขาสองลูก เทือกหนึ่งชื่อเทือกเขากำแพงเพชร และเทือกหนึ่งชื่อเทือกเขานครสวรรค์ได้มาบรรจบกัน ณ บริเวณแห่งนี้โดยมาบรรจบกันได้เป็นร่องน้ำของแม่น้ำวังก – แม่เป็น สายน้ำที่หล่อเลี้ยงผู้คนบริเวณนี้เป็นเวลาหลายปีนานมา ธรรมชาติดิน – น้ำ – ป่า อันอุดมสมบูรณ์เหล่านี้ได้ดึงดูดให้ผู้คนจากหลากหลายท้องที่ เช่น พิษณุโลก นครสวรรค์ ฯลฯ อพยพมาบุกเบิกตั้งรกรากทำมาหากินขยายเป็นชุมชนใหญ่ในเวลาต่อมาและด้วยภูมิสภาพบริเวณเทือกเขามาบรรจบกันนี้ชุมชนแห่งนี้ จึงขนานนามชื่อพื้นที่ที่พวกเขาอยู่อาศัยนี้ว่า “เขาชนกัน” ท้องที่ตำบลเขาชนกันมีทั้งสิ้น 11 ตำบล ได้แก่ บ้านหนองไผ่ บ้านด่านพัฒนา บ้านวังน้ำขาว บ้านดงยาง บางใหม่ราชสีมา บ้านบุงผักกาด บ้านทรัพย์มาก บ้านเนินสว่าง บ้านกลองลำหาญ บ้านทรัพย์น้อย และบ้านวังชุมพร

ฐานทรัพยากรธรรมชาติ
รูปแบบบูรณาการกองทุน
➡ ก่อตั้ง 11 พฤศจิกายน 2544
➡ สมาชิกเริ่มแรก 1251... ราย
ปัจจุบัน 3,874 ราย
➡ เงินทุนเริ่มแรก 192,181 บาท
ปัจจุบัน 962,383 บาท

การก่อเกิดของกองทุนสวัสดิการ

การทำมาหากินและการประกอบอาชีพของผู้คนแถบนี้ จะเป็นอาชีพเกษตรกรรมเสียส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็นการทำหรือการทำสวน โดยเฉพาะการทำสวนปลูกดอกมะลิ ดอกมะลิสดๆ หอมๆ สำหรับบูชาพระ ร้อยเป็นพวงมาลัยสวยงามให้เมืองนครสวรรค์ นครปฐม กว่า 50 เปอร์เซนต์ เป็นดอกมะลิที่ออกไปจากพื้นที่นี้ อาชีพการปลูกดอกมะลิเป็นอาชีพที่เป็นจุดส่วนร่วม เป็นจุดรวมให้คนในชุมชนมาพบปะกัน พุดคุยกัน ถามไถ่ในเรื่องเดียวกัน “ มะลิออกดอก ดอกใหม่ มีหนองบกวนหรือเปล่า? ” ซึ่งมาจากคำพุดคุยกันได้เป็นที่มาของการคุยในหลายๆ เรื่องๆ ภายในชุมชนไม่ว่าจะเป็นเรื่องดี เช่น มะลิจะได้กำไรดีในช่วงฤดูหนาว ตกกิโลละ 800 – 1,000 บาท สามารถทำรายได้เข้าชุมชนสูงสุดถึงปีละ 130,000 บาท / ครอบครัว / ปี ในขณะที่การพุดคุยในเรื่องไม่ดี เช่น มะลิราคาตก ทำไมราคาถูกลง การเกิดปัญหาได้เป็นที่มาของการค้นปัญหา หาวิธีการแก้ไขปัญหาร่วมกัน เกิดการรวมกลุ่มกันแบ่งกันไปสอบถามเปรียบเทียบราคาและได้ข้อสรุปร่วมกันว่าถูก “พ่อค้าคนกลางกดราคา” การได้บทเรียนดังกล่าวได้เป็นที่มาของการรวมกลุ่มอย่างเป็นรูปธรรม โดยการรวมตัวตั้งเป็นชมรมผู้ปลูกมะลิบ้านหนองไผ่ เมื่อประมาณปี 2539 ประมาณ 30 – 40 ครอบครัว

การรวมตัวกันมีจุดประสงค์หลักเพื่อช่วยเหลือกันทั้งในด้านอาชีพ เศรษฐกิจ สังคมและ ได้ขยายไปถึงในเรื่องความเป็นอยู่ของสมาชิกรวมตลอดถึงคนในครอบครัวด้วย ดังนั้น จุดประสงค์นี้จึงเป็นจุดสำคัญของการเกิดสวัสดิการแบบช่วยเหลือกัน ซึ่งลำดับแรกเมื่อปี 2539 ตั้งชมรมขึ้นมาเพื่อรวมกลุ่มการต่อรองราคาคอสมะลิ ต่อมาในปี 2542 ได้ดำเนินการมาตั้งเป็น กลุ่มออมทรัพย์ควบคู่ไปด้วย โดยกลุ่มออมทรัพย์สาเหตุการเกิดหนึ่งมาจากการจู่ประกายมาจากสินเชื่อ 500 ล้าน ของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนหรือ พอช. ที่ลงไปสนับสนุนพร้อมการ ขยายไปสู่การเป็นเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์ตำบลเขาชนกันใน 7 หมู่บ้านและรวมเป็นเครือข่าย

ส่วนหนึ่งเป็นแรงสนับสนุนจากนโยบายรัฐที่มีความประสงค์อยากให้มีหมู่บ้านในตำบลเขา ชนกันรวมตัวกันเป็นเครือข่าย การรวมกันเป็นเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์ทำให้เกิดปัญหาในเรื่อง ความไม่ต่อเนื่อง ความไม่มั่นใจในการออม เกิดการขัดแย้งกันในเรื่องผลประโยชน์ อย่างไรก็ตามได้มีการแลกเปลี่ยนพูดคุยกันทุกเดือนเพื่อหาทางออกในการแก้ไขปัญหาหารือกัน มีการ สรุปรบทเรียน ดำเนินงานเพื่อทบทวนตัวเองในการดำเนินงานเพื่อวางแนวทางการดำเนินงาน ด้วยกันประจวบเหมาะับช่วงนั้นได้งบประมาณ 170,000 บาท จากงบประมาณเสริมสร้างความ เข้มแข็ง ซึ่งมีหมู่ 3 หมู่ 9 และหมู่ 10 เป็นกลไกหลักในการบริหารจัดการในเรื่องของการ ดำเนินงาน

การบริหารจัดการกองทุน

เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์ตำบลเขาชนกัน เริ่มก่อตั้งกองทุนเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2544 ซึ่งเกิดจากการรวมกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนจำนวน 12 กลุ่ม 11 หมู่บ้าน ได้แก่ กลุ่มออม ทรัพย์บ้านหนองไผ่ กลุ่มออมทรัพย์บ้านด่านพัฒนา กลุ่มสัจจะบ้านด่านพัฒนา กลุ่มออมทรัพย์ บ้านทรัพย์มาก กลุ่มออมทรัพย์บ้านวังน้ำขาว กลุ่มออมทรัพย์บ้านดงยาง กลุ่มออมทรัพย์บ้าน ราชสีมา กลุ่มออมทรัพย์บ้านบึงผักกาด กลุ่มออมทรัพย์บ้านเนินสว่าง กลุ่มออมทรัพย์บ้านคลอง ลำหาญ กลุ่มออมทรัพย์บ้านวังชุมพร โดยมี “กลุ่มออมทรัพย์บ้านหนองไผ่” เป็นศูนย์กลาง **เรียนรู้ของกลุ่มต่าง ๆ** และหลังจากการได้ร่วมเรียนรู้กับกลุ่มบ้านหนองไผ่แล้ว แต่ละกลุ่มได้ กลับไปดำเนินกิจกรรมของกลุ่มตัวเอง ซึ่งการจัดสวัสดิการของแต่ละกลุ่มมีรูปแบบที่เป็น รายละเอียดปลีกย่อยแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับการมติของที่ประชุม การตกลงร่วมกันของ สมาชิกและปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่มเพื่อหาทางออกร่วมกัน โดยมีภาคีต่าง ๆ ที่เข้าร่วมกัน **“วิทยุชุมชน”** เป็นศูนย์กลางในการประชาสัมพันธ์ของการรวมเครือข่าย **“กรมการพัฒนา ชุมชน”** และ **“อำเภอแม่वंรก”** เป็นแกนหลักในการเข้ามาร่วมเรียนรู้และสนับสนุนให้เกิด กระบวนการเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย **“สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน”** เข้ามาเสริมสร้างความ เข้มแข็งขององค์กรชุมชน เป็นต้น

อย่างไรก็ตามการจัดสวัสดิการของเครือข่ายฯ ยังเป็นการบริหารจัดการที่แยกส่วนกัน บริหารกันเองในกลุ่ม โดยที่เครือข่ายฯ ทำหน้าที่เพียงเชื่อมโยงกลุ่มต่าง ๆ ให้เข้ามาแลกเปลี่ยน

เรียนรู้ระหว่างกัน โดยผ่านเวทีการประชุมที่จะจัดขึ้นเป็นประจำและเป็นกลไกหลักในการจัดทำรวบรวมข้อมูลภาพรวมของตำบล เช่น ข้อมูล กลุ่ม อาชีพ สมาชิก กองทุน (เชิงปริมาณ) ตลอดจนการติดตามในการจัดสวัสดิการช่วยเหลือกัน (เชิงคุณภาพ)

ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ปัจจุบันสมาชิกของเครือข่ายมีจำนวน 3,874 คน มีกองทุนที่กลุ่มได้จัดสรรสวัสดิการเริ่มแรกจำนวน 192,181 บาท และเพิ่มขึ้นจากเดิมในปี 2544 เป็น 962,383 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 67 จากเงินกองทุนสวัสดิการที่เพิ่มขึ้น โดยแหล่งที่มาของเงินทุนส่วนใหญ่มาจากดอกผลและกำไรจากการให้กู้ยืมเพื่อประกอบอาชีพต่างๆ ของกลุ่มสมาชิก

ผู้ประสานงาน นาย เสถียรพงษ์ ทรัพย์ 153 หมู่ 5 ต.เขาชนกัน อ.แม่वंค์ จ.นครสวรรค์